

**Міністерство охорони здоров'я України
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

**Запорізький державний медико-фармацевтичний університет
Департамент охорони здоров'я Запорізької облдержадміністрації**

Т Е З И

**Науково-практичних та наукових робіт на тему
«Моніторинг, аналіз та оцінка ризиків стану здоров'я населення
Запорізької області»**

*м. Запоріжжя
2023 рік*

ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»

При впровадженні настанов Європейського комітету по визначенню чутливості до антимікробних препаратів (далі – EUCAST) в роботу мікробіологічних лабораторій виникли складнощі при формуванні результату аналізу біоматеріалу з визначенням чутливості виділених культур до антибіотиків, пов'язані з великою кількістю різноманітних правил інтерпретації, викладених в документах EUCAST. Ця проблема визначила необхідність розробки комплексної комп'ютерної системи, яка б концентрувала в собі дані по процесам в лабораторії і вирішувала цілу низку питань, зокрема і автоматичне формування результатів аналізів.

Лікарями-бактеріологами були сформовані основні вимоги до програмного забезпечення і почалась робота над розробкою і впровадженням лабораторно-інформаційної системи VasLab. Авжеж, система не запрацювала одразу в її сьогоденному виді. Були використанні швидкі рішення, що дало змогу в жовтні 2019 року запустити процес. Далі програма розширювалась і декілька разів перероблювалась. В 2022 році була проведена робота по підключенню віддалених користувачів до системи глобальної мережі Інтернет, і з 01.01.2023 до роботи з програмою VasLab долучилась бактеріологічна лабораторія ОЦКПХ, а з 01.06.2023 були підключені лабораторії за адресою Єрмолової, 20 та Вільнянського відділення.

Наразі, це повноцінна автоматична система, яка включає в себе реєстрацію аналізів, виписку результатів, пошук, редагування, звітність за будь який період часу за будь-якими критеріями, внутрішній контроль роботи лабораторії.

В системі вбудовані механізми захисту інформації від несанкційного доступу, захисту персональних даних пацієнтів, механізми забезпечення ідентифікації та автентифікації користувачів, механізми збереження цілісності даних, управління доступом користувачів до інформації та окремих функцій. Також система має механізм збереження резервних копій бази даних.

За чотири роки використання програми в базу даних внесено **17978 аналізів** (це 50568 дослідження) від 12334 осіб, **35230 культур** мікроорганізмів і результати чутливості до **69548 антибіотиків**.

Програма пройшла верифікацію в лабораторії і отримала схвальні відгуки від спеціалістів-бактеріологів. Використання програми позитивно вплинуло на іміджеву складову лабораторій ОЦКПХ серед лікувальних закладів міста Запоріжжя.

Висновки:

Програма є повноцінним помічником для лабораторії, значно скорочує витрати часу на виписку результатів досліджень, формування звітів, ведення внутрішньолабораторного контролю, що позитивно впливає загальну спроможність лабораторії.

Карбапенемазна активність штамів грамнегативних бактерій, виділених від хворих на гнійно-септичну інфекцію

Поліщук Н.М.
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет,
Аліменко Ю.Л.
ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»,
Юрчук І.Є.
КНП «Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги» ЗМР,
Макарова І.В.
КНП «Міська лікарня № 9» ЗМР

Резистентність мікроорганізмів до антибіотиків є глобальною сучасною проблемою, яка стосується не тільки медицини, а й всього суспільства. Особливу тривогу викликає стійкість грамнегативних бактерій до карбапенемів (іміпенем, меропенем, ертапенем), які донедавна вважались надійними препаратами для лікування гнійно-септичних інфекцій (ГСІ) у хворих з хірургічною патологією. Одним із кроків на шляху боротьби з антибіотикорезистентністю є проведення постійного моніторингу чутливості мікроорганізмів до антибіотиків, у т.ч., до карбапенемів.

Мета роботи: Ретроспективний аналіз результатів мікробіологічного моніторингу карбапенем-резистентних збудників ГСІ в умовах стаціонарів міста Запоріжжя.

Результати: Встановлено, що резистентні до карбапенемів (КПР) збудники виділялись з клінічного матеріалу від хворих на ГСІ в 71% випадків. Мікробіологічний пейзаж інфекційних агентів, продукуючих карбапенемази, був презентований штамами *Pseudomonas aeruginosa* (19%), *Acinetobacter baumannii* (31%), представниками родини *Enterobacteriales*: *Klebsiella pneumoniae* (39%), *Escherichia coli* (7%), *Proteus mirabilis* (3%), поодинокі ізоляти (в загальній кількості 1%) *Klebsiella oxytoca*, *Klebsiella aerogenes*, *Enterobacter cloacae*, *Enterobacter sakazakii*, *Enterobacter gergoviae*, *Citrobacter freundii*, *Proteus vulgaris*, *Morganella morganii*. Дані збудники виділялись з гнійного вмісту абсцесів, ексудату дренажів, пунктатів плевральної порожнини, крові, мокроти, сечі, спинномозкової рідини та з мигдалин і задньої стінки зіву. Фактором, що край насторожує, є реєстрація випадків виявлення ГСІ, обумовлених КПР клебсієлами та ацинетобактерами серед осіб, що отримали поранення внаслідок бойових дій.

Така тенденція не тільки являє собою небезпеку для епідеміологічного благополуччя лікувального закладу, а й несе загрозу для життя пацієнта. Одним із заходів рішення цієї проблеми є організація Центру моніторингу клінічно значущих АР мікроорганізмів, важливою функцією якого буде всебічне вивчення біологічних властивостей збудників ГСІ та молекулярно-генетичне дослідження генетичних детермінант і мутацій в генах, пов'язаних із антибіотикорезистентністю мікроорганізмів.

Висновки.

1. Резистентність збудників ГСІ до антибіотиків, у т.ч. до карбапенемів, є нагальною проблемою всіх медичних закладів хірургічного профілю м. Запоріжжя.

2. Серед збудників ГСІ, стійких до карбапенемів, превалюють *P. aeruginosa*, *A. baumannii*, *K. pneumoniae*, *E. coli*. Карбапенем-резистентні мікроорганізми виділяються від хворих, що отримали поранення внаслідок бойових дій.

3. Здійснення постійного централізованого організаційно-методологічного, мікробіологічного та епідеміологічного моніторингу антибіотикорезистентності мікроорганізмів сприятиме підвищенню ефективності заходів боротьби зі стійкістю збудників ГСІ до антибіотиків.

Проблемні питання надання антирабічної допомоги жителям м. Запоріжжя, постраждалим від пошкоджень нанесених тваринами

Хомутов В.О., Безверха А.О.
ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПЗ МОЗ»

Актуальність теми: Сказ (гідрофобія) – гостре зооантропонозне інфекційне захворювання вірусної етіології, яке характеризується ураженням центральної нервової системи (ЦНС), що призводить до паралічу та летального результату. Захворювання на сказ згідно з оцінкою ВООЗ входить у п'ятірку найбільш небезпечних зооантропонозів, що завдає величезні соціально-економічні збитки. Згідно з даними ВООЗ щорічно у світі від сказу помирає майже 60 тис. людей, та 10 – 20 млн людей отримують антирабічну допомогу. Захворювання на сказ це величезний соціальний та економічний тягар, особливо для країн, що розвиваються.

Матеріали та методи дослідження: Об'єкт дослідження: епізоотологічний та епідемічний процес сказу серед тварин на території м. Запоріжжя, визначення якості надання антирабічної допомоги постраждалим, та визначення ризиків поширення захворювання на сказ серед людей, ризики виникнення «міського типу» сказу. Епідеміологічний аналіз захворюваності проводився на основі результатів клініко - епідеміологічного анамнезу хворих; Карт звернення за антирабічною допомогою (ф.№ 045/о); Журналів обліку звернень за антирабічною допомогою, карт епідеміологічного обстеження осередку інфекційного захворювання (ф. № 357/о); Протоколів надзвичайної протиепізоотичної комісії (2012 - 2022 роки).

Отримані результати: В Україні за останні 40 років епідемічна ситуація щодо захворюваності людей на сказ залишається нестійкою. Збільшення кількості випадків прямопропорційне збільшенню показників епізоотії сказу серед тварин. **Останній летальний випадок людини від сказу зареєстровано в вересні місяці 2023 року в Могилеві – Подільському, Вінницька область.** На території Запорізької області останній випадок сказу був зареєстрований в 2004 році в жителя м. Токмак.

Щорічно в м. Запоріжжі фіксується до 1700 випадків звернень населення з приводу пошкоджень нанесених тваринами. При аналізі даних за останні 5 років: питома вага пошкоджень нанесених собаками складає 72-76 %; із них 30 % випадків складають пошкодження нанесені безпритульними собаками;

Зміст	стор.
<p>Нариси з історії розвитку служби радіаційної гігієни в Запорізькій області. к.мед.н. Костенецький М.І., Лемешко Л.Т. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»</p>	2 - 3
<p>Особливості епідеміологічного сезону грипу та інших ГРВІ у 2022 – 2023 роках у Запорізькій області. Зеленухіна О.В., Магаль Т.І., Балінська Г.М., Акчуріна Л.С. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»</p>	3 - 4
<p>Аналіз розвитку епідемічного процесу захворюваності гострої респіраторної хвороби, спричиненої корона вірусом SARS-CoV-2 у Запорізькій області 2020 - червень 2023 р.р. Тищенко Т.М., Мащак О.І., Черненко С.В., Пелих Г.С., Акчуріна Л.С. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»</p>	4 - 6
<p>Організація та проведення «наздоганяючої» catch-up кампанії з вакцинації проти кору, паратиту та краснухи в Запорізькій області в умовах військових дій (2023 рік). Колерова М.Є., Полякова Т.С., Зикін О.В. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»</p>	6 - 10
<p>Оцінка ефективності застосування різних методів видалення іксодових кліщів з тіла людини. Комариця І.Л. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»</p>	10 - 12
<p>Результат взаємодії бактеріологів та програміста на прикладі локальної лабораторної інформаційної системи. Аліменко Ю.Л., Яковенко В.П., Рибалко Н.Г, Петроченко Л.М. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Кряжева Н.П. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»</p>	12 - 13
<p>Карбапенемазна активність штамів грамнегативних бактерій, виділених від хворих на гнійно-септичну інфекцію. Поліщук Н.М. Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, Аліменко Ю.Л. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Юрчук І.Є. КНП «Міська лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги» ЗМР, Макарова І.В. КНП «Міська лікарня № 9» ЗМР</p>	13 - 15
<p>Проблемні питання надання антирабічної допомоги жителям м. Запоріжжя, постраждалим від пошкоджень нанесених тваринами. Хомутов В.О., Безверха А.О. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПЗ МОЗ»</p>	15 - 17
<p>Особливості епідемічного процесу при коронавірусній інфекції у сімейних осередках Запорізького району у 2020 - 2022 роках. Сініцина Н.Ю. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», Литвиненко Л.М., Щелканов В.Г., Хмара С.Ф. Вільнянське відділення ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»</p>	17 - 20